

8 Dierziekte

crisistypen	<ul style="list-style-type: none">• (dreigende) ernstige dierziekte
bevoegd gezag (nationaal)	<ul style="list-style-type: none">• minister EL&I• burgemeester of voorzitter veiligheidsregio (alleen ten aanzien van de gevolgen voor de openbare orde)
soorten maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• eigen maatregelen houder van dieren• bestrijdingsmaatregelen• handhaving openbare orde

Dierziekten algemeen

- De afhandeling van milde en relatief veel voorkomende dierziekten moet worden onderscheiden van de situatie waarin sprake is van een ernstige dierziekte die een bestuurlijke interventie vereist.
- De rijksheer van EL&I verschaft aan een betrokken veiligheidsregio duidelijkheid over de aard van een ziekte en over de maatregelen die EL&I treft.

Eigen maatregelen

- De houder van dieren dient maatregelen te treffen ter voorkoming van besmetting en verspreiding of ter beperking of ongedaanmaking van omvang en gevolgen.

Bevoegd gezag

- Het optreden door de overheid bij een dierziekte is gecentraliseerd: voorbehouden aan de minister van EL&I en voor enkele besluiten aan de Europese commissie.
- De rol van de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio is beperkt tot (mogelijke) gevolgen voor de openbare orde (optreden bij een dreigende verstoring van de openbare orde met inbegrip van het trachten te voorkomen van een verstoring en optreden bij een daadwerkelijke verstoring van de openbare orde).
- Als Defensie optreedt ter ondersteuning van de Algemene inspectiedienst (AID - Voedsel en

Waren Autoriteit), staan deze eenheden onder het gezag van de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio.

Regionaal crisiscentrum LNV (RCC LNV)

- Een vestigingsdirecteur van de directie Regionale zaken van EL&I geeft leiding aan een RCC LNV, coördineert de werkzaamheden van de uitvoerende diensten en draagt zorg voor de bestuurlijke afstemming met decentrale bestuurders in de algemene keten.
- Een RCC LNV treft namens de minister maatregelen op locatie (zoals beschermingszones rond een bedrijf).

Maatregelen

- Maatregelen om besmettelijke dierziekten te weren kunnen onder meer zijn:
 - verbieden invoer, reiniging / ontsmetting vervoermiddelen, reiniging / ontsmetting of vernietiging verpakkingsmateriaal, buiten Nederland brengen of doden en vernietigen, producten buiten Nederland brengen of behandelen zodat zij geen gevaar meer opleveren of vernietigen
- Maatregelen ter preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten kunnen onder meer zijn:
 - vervoersverbod (*standstill*)

- instelling beschermings- en toezichtsgebieden
- regels ter voorkoming van overbrenging van een besmettelijke dierziekte, zoals inzake het opsluiten van dieren, behandelen / onschadelijk maken producten van dierlijke oorsprong, diervoeder en vervoermiddelen, het betreden van bedrijven, fokken en export
- schorsing van markten, sluiting van diergaarden of vergelijkbare inrichtingen of deze verbieden indien niet wordt voldaan aan te stellen regels
- maatregelen tot bestrijding besmettelijke dierziekte, zoals afzonderen dieren, opstallen, plaatsen waarschuwborden, doden van zieke en verdachte dieren, reinigen en ontsmetten van gebouwen, behandelen van dieren of producten
- toepassing van een aantal van deze maatregelen op dieren die niet lijden aan een besmettelijke dierziekte, of niet van besmetting met een dergelijke dierziekte worden verdacht, maar die zodanige ziekteverschijnselen vertonen dat die dieren of de van die dieren afkomstige producten een gevaar voor de diergezondheid of volksgezondheid kunnen opleveren
- maatregelen ten aanzien van dieren die niet worden gehouden (in het wild levende dieren)

Milieu-incident

- Voor maatregelen in geval van een milieu-incident waardoor dieren (vermoedelijk) schadelijke stoffen hebben opgenomen, *zie bestuurlijke netwerkkaart milieu.*
- Voor maatregelen bij een kernongeval, *zie bestuurlijke netwerkkaart kernongeval.*

Diervoeders

- De Europese commissie en de minister van EL&I kunnen maatregelen treffen

ten aanzien van diervoeders, *zie bestuurlijke netwerkkaart voedsel.*

Zoönose

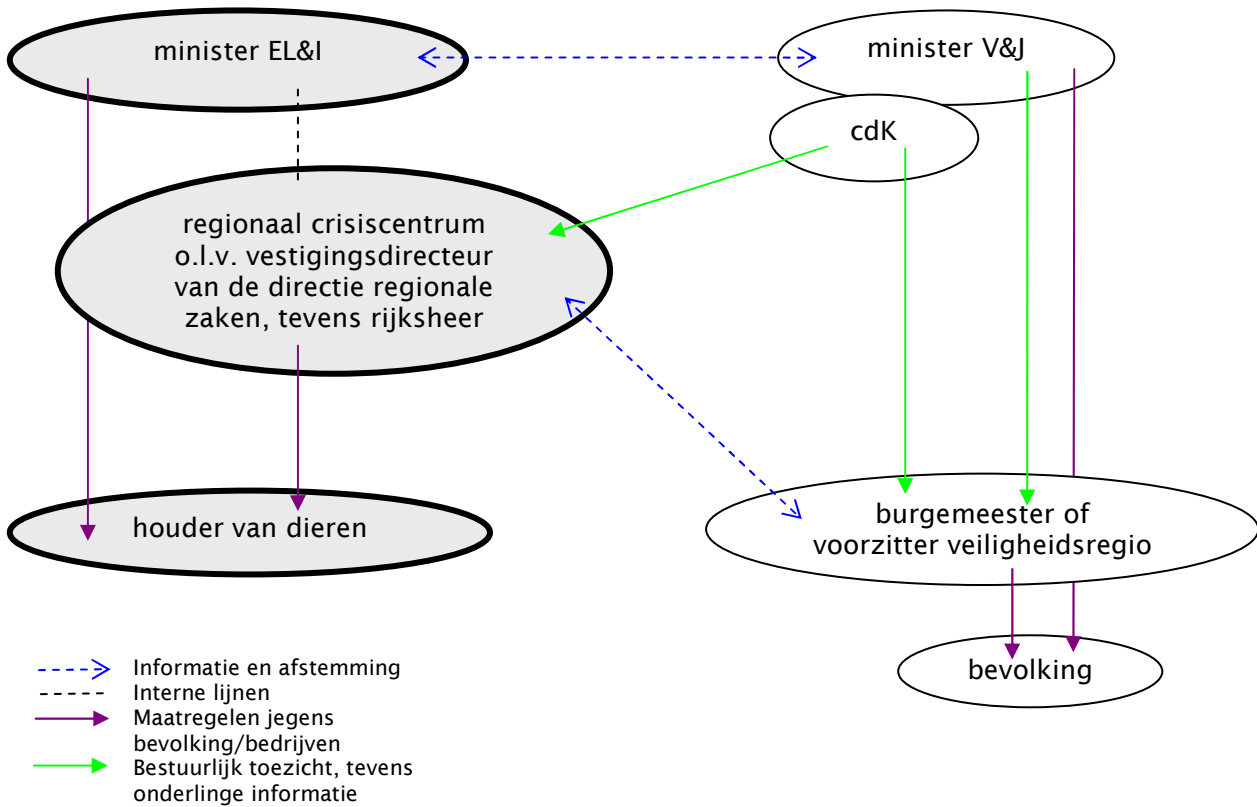
- Bij een op de mens overdraagbare dierziekte (zoönose) kan de minister van VWS of de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio maatregelen treffen ter bestrijding van de infectieziekte bij mensen, *zie bestuurlijke netwerkkaart infectieziekte.*

Relatie met regionaal beleidsteam en commissaris van de Koningin

- De directeur van een vestiging van directie Regionale zaken is tevens rijksheer voor EL&I: hij vertegenwoordigt de minister in een regionaal beleidsteam.
- Voor de relatie rijksheer EL&I – commissaris van de Koningin, *zie bestuurlijke netwerkkaart rampenbestrijding algemeen & handhaving openbare orde.*
- Indien een burgemeester of voorzitter veiligheidsregio een maatregel of het optreden van de rijksheer van EL&I onverantwoord acht, kan hij:
 - op grond van zijn eigen noodbevoegdheden binnen het domein van openbare orde en veiligheid een bevel geven of voorschriften uitvaardigen en daarbij binnen dat kader die rijksheer dwingend bijsturen
 - aan de commissaris verzoeken te interveniëren. De commissaris kan een aanwijzing geven inzake samenwerking of – voor wat betreft de maatregelen zelf – overleg voeren met de rijksheer of ‘bovenlangs’ verzoeken jegens de rijksheer dwingend op te treden.
- Vice versa, als de rijksheer van EL&I een maatregel van een burgemeester of voorzitter van een veiligheidsregio onverantwoord acht, kan hij verzoeken dat de commissaris ingrijpt. De minister van EL&I kan aan de minister van V&J verzoeken in te grijpen.

Functionele keten dierziekten (nationaal)

Algemene keten

Bijlage 8: bestuurlijke aandachtspunten dierziekte

bestuurlijke maatregelen

- De uitvoering van de maatregelen zelf is operationeel, niet bestuurlijk. Het kan wel gevolgen hebben die een bestuurlijke afweging vergen, namelijk indien prioriteiten moeten worden gesteld vanwege beperkte middelen – bijvoorbeeld indien tegelijkertijd een groot evenement plaatsvindt.
- Houd bij maatregelen in geval van een dierziekte rekening met ontduikingsgedrag, bijvoorbeeld spoedvervoer en slacht.
- In geval van verzet tegen EL&I-maatregelen kan sprake zijn van (dreigende) verstoring van de openbare orde. Ook stress en onzekerheid over compensatie kan leiden tot maatschappelijke onrust en verzet tegen maatregelen. De handhaving van de openbare orde moet echter zo min mogelijk gaan ten koste van begrip voor de situatie waarin getroffen bedrijven en gezinnen zich bevinden.
- Waar gemeenten/regio's geen invloed hebben op maatregelen en eventuele schadevergoeding door de centrale en Europese overheid, kunnen gemeenten en regio's op ander vlak wel ondersteuning bieden en betrokkenheid tonen, bijvoorbeeld met psychosociale hulp.
- Wie stelt een schadeloket in? Is er één centraal loket of zijn er meerdere loketten decentraal? Gemeenten of regio's kunnen een schadeloket inrichten ter facilitering van getroffen bedrijven, maar duidelijk moet zijn dat gemeenten of regio's zelf niet garant staan voor vergoedingen.

zichtbaarheid bestuur, media en informatievoorziening

- Essentieel is de afstemming tussen EL&I en gemeenten/regio's (en eventueel VWS) over wie wat zegt. Indien EL&I bedrijven in een gebied informeert, dient dit ten minste te zijn afgestemd met de betreffende gemeenten of regio's.
- In het algemeen geldt voor gemeenten en regio's: wees bedacht wat wel en wat niet gezegd kan worden ter aanvulling op informatie van de centrale overheid, met name wat betreft financiële aspecten.
- Uitleg van EL&I zijde zal anders zijn dan het tonen van betrokkenheid door burgemeesters. Tijdig, open en laagdrempelig optreden van de burgemeester kan de-escalerend werken. Is de burgemeester voldoende zichtbaar? Doelgroepen zijn in eerste instantie: getroffen bedrijven en gezinnen.

- Daarnaast is direct uitleg aan de gehele bevolking nodig ten aanzien van de volksgezondheid: kan de dierziekte worden overgedragen op mensen (zoönose)?
Communiceer ook eventuele onzekerheid hierover.

coördinatie

- De rijksheer EL&I initieert en bewaakt overleg met gemeenten / regio's over informatievoorziening en over uitvoering van EL&I maatregelen, in het bijzonder om mogelijke fricties te bespreken:
 - is het mogelijk landelijke maatregelen regionaal specifiek uit te voeren om onnodige problemen te voorkomen (bijvoorbeeld door fasering van uitvoeringsmaatregelen)?
- Afstemming tussen VWS (rijksheer) en gemeenten/regio is nodig in geval van een zoönose.
- Is de commissaris van de Koningin geïnformeerd over ontwikkelingen?
Is de rechtstreekse lijn van commissaris met burgemeester / voorzitter en minister beschikbaar?
- Bevoegd gezag voor de dierziektebestrijding: bewaak de coördinatie met de Onderzoeksraad voor veiligheid en betrokken inspecties.

Versie: 2011-1

Uitgave: Provincies Noord-Holland en Flevoland

Auteur: Ernst Brainich

Contact: Tel.: (023) 514 47 25

E-mailadres: kab@noord-holland.nl

Internetadres: www.noord-holland.nl